RIZA

Senden hoşnutluğumu, sana şükrümü ifade etmeye benim gücüm nasıl yetsin?! İnsanoğlunun hakir görüp horladığı bu vücut kamışından, aynı insanoğlunun takdir ve tebcile mecbur kaldığı ölümsüz sesleri yükselten sensin!

Kelime anlamıyla hoşnutluk ve memnuniyet demek olan rıza (Rıdvan ve merdat), bir Kur'an terimi olarak, 'kulun Allah'tan, Allah'ın da kulundan hoşnut ve memnun olması'nı ifade eder. "Kulun Allah'tan razı olması, kulun, Cenabı Hak tarafından maruz bırakıldığı tecellileri hoşnutlukla karşılamasıdır. Allah'ın kuldan razı olması ise kulunun, O'nun emirlerine uyup yasaklarından kaçınması halidir... Kur'an'da, rızanın en ileri hali olan, Allah'ın rızasını ifade için rıdvan sözcüğü kullanılmıştır." (Râgıb, *el-Müfredât)*

Tanrısal kitapta 70 küsur kez geçen rıza, hayatın gayesi, varoluşun temel amacı olarak gösterilmiştir. Bu gerçeği ifadeye koyan beyyine, Fecr suresinin 27-30. ayetleridir. Hem rızanın hem de hayatın gayesini tanımlayan mucize bir beyyine olan bu ayetler şöyledir:

"Ey sükûna kavuşmuş benlik! Dön Rabbine, razı etmiş ve razı edilmiş olarak! Gir kullarımın arasına! Gir cennetime!"

Rıza, Allah'tan kula ve kuldan Allah'a yönelen bir varoluş faaliyeti olarak verilmektedir. Bu faaliyet, din hayatının, başka bir deyişle, varlığın esası ile insan benliği arasındaki karşılıklı memnuniyet ve mutluluktur ki hayatın gayesi ve sonuç olarak da 'en büyük kurtuluş ve eriş' odur. Bu noktada, Kur'an'ın ölümsüz ifadesi şöyledir:

"Allah onlardan razı olmuştur, onlar da Allah'tan razı olmuşlardır. İşte budur büyük kurtuluş." (Mâide, 119 Ayrıca bk. Tevbe, 100; Mücadile, 22; Beyyine, 8;)

Âli İmran 174 ve Mâide 119, bu kurtuluş ve erişi, 'Allah'ın çok büyük lütfü' olarak da nitelemektedir. Bu büyük lütuf, yani 'Allah'ın rıdvanı', akla gelebilecek ve elde edilebilecek nimetlerin hepsinden daha büyüktür. (Tevbe, 72)

Cennet de 'nza yaşayışı'nın egemen olduğu bir ödül yurdudur. (Haakka, 21; Kaaria, 7) Bu gerçeği ifadeye koyan beyyineyi şöyle anlamak da gereklidir: Cennet (veya cennetleşmiş yaşayış), Allah'tan razı olan ve Allah'ın kendisinden razı olduğu insanların yaşadığı hayattır. Rıza ile barış ve güven (selam) arasında da irtibat kurulmuştur:

"Allah, rızasının izinden gidenleri barış ve esenlik yollarına kılavuzlayacaktır." (Mâide, 16)

Rıza ile amaçlanan bütün hedeflere ulaşmanın yolu, sabrın egemen kılınmasıdır. Bu yüzden, biz, rıza kavramını sabrın tamamlayıcı kavramlarından biri olarak değerlendirmekteyiz. Çünkü sabır yoksa rıza asla gerçekleşemez, (bk. burada, Sabır mad.)